

BESZÁMOLÓ CSOMÓS GYÖRGY DOKTORI VÉDÉSÉRŐL

DÖVÉNYI ZOLTÁN

A köztestületi tagok száma alapján a társadalomföldrajz a legnagyobb tudományos bizottság az MTA Földtudományok Osztályán. Érdekes és egyúttal sajnálatos, hogy ez a súlyunk az MTA doktora címet megszerzők csoportjában nem nagyon látszik. Másként fogalmazva azt lehet mondani, hogy kevés a társadalomföldrajzos nagydoktor. Ez részben a saját elkényelmesedésünk következménye, nagyobb részben azonban annak a kb. másfél évtizeddel ezelőtt bevezetett doktori szabályzatnak, aminek keretében tudományterületünkől teljesen idegen tudományometriai paraméterek teljesítéséhez kötötték a nagydoktori disszertáció benyújtását.

Az oktrojált intézkedés következményeként kb. egy évtizeden keresztül egyetlen társadalomföldrajzos nagydoktori védelem sem történt. Kitűnő kollégák sora maradt le az MTA doktora cím megszerzéséről, aminek következményeit még sokáig fogjuk érezni. Ez a helyzet csak néhány évvel ezelőtt kezdett megváltozni, amikor „beérett” a társadalomföldrajz azon generációja, amelyik már alkalmazkodott az új időkhöz és tudta teljesíteni az éppen aktuális tudományometriai elvárásokat. Így az elmúlt időszakban már minden évben volt legalább egy társadalomföldrajzos nagydoktori védelem, a jobb években kettő is.

A fentiek alapján 2022 a jobb évek közé tartozik, mivel március végén Egedy Tamás sikerrel védte meg doktori értekezését, szeptember 9-én pedig Csomós György készült ugyanerre. Az általános helyzet változását jelzi, hogy amíg az első védelem még online zajlott, addig a másodikra már a szokásos módon került sor Budapesten az MTA székházában.

Csomós György a Debreceni Egyetem Műszaki Kara Építőmérnöki Tanszékén dolgozik főiskolai tanári beosztásban. A védést megelőző szűrők, elsősorban a habitusvizsgálat nem jelentett neki problémát, mivel tudományometriai paraméterei jelentősen meghaladták a kötelező értékeket. Maga a disszertáció városföldrajzi témakörben született, de egy sajátos aspektust állítva a középpontba, ami a címéből is egyértelműen kitűnik: A globális városhálózat tudományföldrajzi szempontú vizsgálata. Egyetlen mondatban összefoglalva a szerző a tudomány térbeliségét tette górcső alá a városokra koncentrálva. A rendkívül szerteágazó téma hét aspektusát vizsgálta és az ezekben született eredményeinek lényegét fogalmazta meg hét tézisében.

A bíráló bizottság elnöke Kocsis Károly, az MTA rendes tagja volt, az opponensek pedig Benedek József, az MTA külső tagja, valamint Dövényi Zoltán és Kozma Gábor, mindkettő az MTA doktora. Mivel a disszertációt mindhárom opponens elfogadta és javasolta is az MTA doktora cím odaítélését, a vita nem

ígérkezett túlságosan izgalmasnak és ez így is lett. Csomós György az opponensek és a bíráló bizottság kérdéseire és felvetéseire is teljesen kielégítő és szakmailag korrekt válaszokat adott. A bizottság a disszerens kiemelkedő érdemének tartotta, hogy a térbeli tudománymetria alkalmazásával markáns geográfiai szempontokat tudott érvényesíteni egy jórészt más diszciplínák által uralt témában, kiterjesztve ezzel a társadalomföldrajz tudományos határait.

A bizottság Csomós György hét tézise közül teljes egészében elfogadott hatot, egyet pedig részben. A titkos szavazás eredményeként a pályázó 94,3%-t ért el, és ezzel magasan teljesítette az elfogadáshoz szükséges minimális értéket, ami több mint 70%. Az MTA doktora cím odaítéléséhez még szükség lesz a Doktori Tanács pozitív döntésére is, de ezzel nagy valószínűséggel nem lesz probléma.

A 2022-es év átmeneti jellegű volt a Földtudományok Osztályán a nagydoktori követelmények terén, mert a pályázók választhattak a régi és az új követelményrendszer között. 2023. január elsejével ez a lehetőség megszűnik, csak az új kritériumok teljesítése alapján lehet benyújtani a disszertációt. Mivel ebből a rendszerből már kikerültek a társadalomföldrajztól meglehetősen idegen követelmények, így erre már nem lehet hivatkozni, ha valakinek nincs kedve disszertáció írásával bíbelődni. Bízom benne, hogy ilyenek nem nagyon vannak közöttünk...